

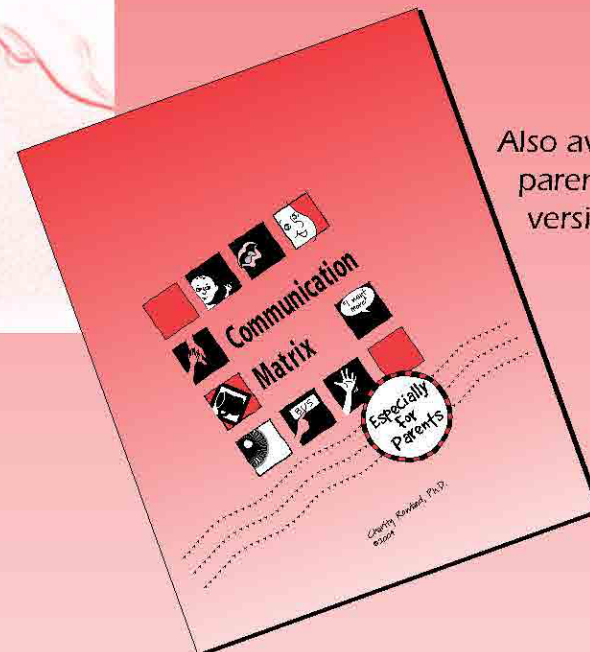
Kommunikationsmatrisen

Bedömning av kommunikativa färdigheter

- ■ För individer på tidig kommunikativ nivå
- ■ För alla uttrycksätt, inklusive alternativ och kompletterande kommunikation och för-symboliska former

Charity Rowland, Ph.D.
©1990, 1996, 2004

Also available in a parent-friendly version

BAKGRUND OCH INTRODUKTION

Kommunikationsmatrisen (*The Communication Matrix*) består egentligen av fyra matriser som omfattar fyra grundläggande motiv för att kommunicera samt sju färdighetsnivåer. Färdighetsnivåerna kännetecknas av de beteenden som används för att kommunicera: från för-avsiktliga beteenden till två-tresymbolsyttranden. Kommunikationsmatrisen bygger på observationer av nio typiskt utvecklade småbarn som bedömdes vid tre tillfällen mellan 6 och 20 månaders ålder. Matrisen är ett verktyg som är framtaget för att kartlägga hur ett barn kommunicerar i nuläget. Den ska också fungera som ett underlag till väl underbyggda kommunikationsmål där specifika beteenden och kommunikativa funktioner eller avsikter fokuseras. Matrisen utvecklades för att användas med barn som har omfattande kommunikativa funktionshinder, inkluderat grava sensoriska, motoriska och kognitiva funktionsnedsättningar. Genomgående i Matrisen benämns individen som bedöms med "barnet". Notera dock att Matrisen är lika tillämplig för vuxna som fungerar på tidig kommunikationsnivå. Den kan också vara användbar för att bedöma små barn utan stora funktionsnedsättningar som är på ett tidigt stadie i sin kommunikativa utveckling.

Matrisen består av två huvuddelar – detta häfte och Profilen, som tillhandahålls separat. Efter inledningen på sida 1-4 finner du instruktionerna på sida 5. Därefter följer fyra matriser, en för varje grundläggande motiv för att kommunicera. I varje matris finns en rad frågor vilka besvaras i matrisen. Genom att besvara dessa frågor får du specifik information om exakt hur barnet uttrycker sig.

När du har besvarat frågorna på sidorna 6-16 kan du fylla i Profilen. Profilen sammanfattar informationen från sidorna 6-16 och ger en överblick över hur barnets kommunikation har utvecklats.

Fyra grundläggande motiv för att kommunicera

I de tidigaste stadierna av kommunikation, går det att se fyra grundläggande motiv för att kommunicera. När vi blir äldre och kommunikationen utvecklas utvecklar vi också mer komplexa motiv för att kommunicera och vi måste uttrycka helt nya meddelanden som inte går att konstruera med tidiga kommunikativa beteenden. Matrisen är organiserad utifrån de fyra grundläggande motiven för att kommunicera, som beskrivs nedan.

1. Att AVVISA saker man inte vill (ha)...

Även nyfödda kan oftast visa tydligt när de inte gillar det som sker - att de är hungriga, har ont eller av någon annan anledning upplever obehag. När vi blir äldre lär vi oss mer konventionella/vedertagna sätt att avvisa oönskade saker och att undvika saker som vi inte vill (ha) redan innan de erbjuds.

2. Att FÅ saker som man vill ...

När vi upptäcker något vi gillar vill vi kunna få mer av det eller få det att hända igen. Inledningsvis kan spädbarn bara visa att de gillar något som redan händer. Längre fram förstår de hur de ska göra för att få andra att ge dem det de vill (ha), även innan det erbjudits.

3. Att engagera sig i SOCIALA interaktioner ...

För de flesta människor är social interaktion en mycket viktig del av livet. En stor del av kommunikationen är enbart till för att upprätthålla en interaktion med en annan person. Spädbarn närs av uppmärksamhet från andra och lär sig snabbt hur de kan locka andras uppmärksamhet. Så småningom lär de sig mer socialt accepterade och mindre självcentrerade sätt att hålla kvar en annan persons intresse och engagemang.

4. Att ge eller söka INFORMATION ...

När barn utvecklas blir de allt mer intresserade av saker i omvärlden och de lär sig att söka information, att formulera och svara på frågor samt att ge information. Till en början handlar det om att svara på "Ja-" och "Nej"-frågor, att ställa enkla frågor, benämna saker och att kommentera. Oftast kräver dessa meddelanden mentala representationer av erfarenheter samt informationshantering genom symbolanvändning.

Kommunikativa beteenden

Under vår utveckling lär vi oss gradvis att uttrycka meddelanden på mer subtila, vedertagna och socialt accepterade sätt. Tidiga kommunikativa beteenden är icke-språkliga vokaliseringar, motoriska handlingar, gester, ansiktsuttryck och blick. Ibland kan ett enkelt kommunikationshjälpmedel användas av barn med svåra motoriska funktionsnedsättningar. Senare lär vi oss att använda symboler för att kommunicera, inkluderat talade ord, manuella tecken, ord i skrift eller punktskrift, konkreta symboler (såsom bildsymboler eller tredimensionella symboler) eller tekniska hjälpmedel med någon form av dessa symbolsystem.

SJU NIVÅER AV KOMMUNIKATIVA FÄRDIGHETER

De sju nivåerna av kommunikativa färdigheter som ingår i Matrisen beskrivs nedan.

NIVÅ I: EJ AVSIKTLIGA BETEENDEN ... och de tillstånd de återspeglar

Dessa beteenden är reflexer eller reaktioner snarare än målmedvetna handlingar, men de tycks vara associerade med specifika tillstånd av välbefinnande. Föräldrar tolkar dessa beteenden som uttryck för vissa inre tillstånd, såsom hunger, välbefinnande eller smärta.

NIVÅ II: AVSIKTLIGA BETEENDEN ... som fungerar som kommunikation

Dessa beteenden är avsiktliga, men de är inte avsiktligt kommunikativa. Det vill säga att barn inte är medvetna om att de kan använda dessa beteenden för att styra en annan persons beteende. Trots detta kan vissa av dessa beteenden fylla en kommunikativ funktion eftersom föräldrar tolkar dem som att de kommunicerar något. På denna nivå etablerar inte barnet ögonkontakt innan ett potentiellt kommunikativt beteende. Inte heller förväntar de sig en respons från den vuxne. Istället riktar de sitt agerande direkt mot föremål eller personer, snarare än att använda sig av ett föremål för att påkalla en persons uppmärksamhet eller rikta sig till en person för att få ett önskat objekt.

NIVÅ III: EJ VEDERTAGEN KOMMUNIKATION ... med för-symboliska beteenden

Detta är ett kritiskt skede. Nu kommunicerar barnen avsiktligt, men de använder ej vedertagna sätt att kommunicera, till exempel kroppsrörelser, handlingar riktade mot människor och föremål samt ljudande (eller enkla pratapparater). Handlingarna anses vara okonventionella eftersom de inte är socialt accepterade uttryckssätt i vuxenvärlden. Även om dessa beteenden är oerhört effektiva, ersätts de så småningom med mer allmänt vedertagna gester.

NIVÅ IV: VEDERTAGEN KOMMUNIKATION ... med för-symboliska beteenden

På denna nivå kommunicerar barn avsiktligt genom vedertagna (eller socialt accepterade) gester och läten. De vedertagna gesterna används fortsättningsvis under hela barndomen och vuxenlivet som ett effektivt komplement till symbolkommunikation. Barnet uppvisar förmåga till "delad uppmärksamhet"; hon eller han agerar eller orienterar sig samtidigt mot en person och det man kommunicerar om. Delad uppmärksamhet uppnås ofta genom en kombination av gester (t.ex. att samtidigt titta på någon och peka på något). Barn utan syn kanske inte utvecklar alla dessa beteenden.

NIVÅ V: KONKRETA SYMBOLER ... som representerar specifika referenter

På denna nivå klarar barn av att representera en företeelse (en referent) med hjälp av konkreta symboler, så som "naturliga" eller "avbildande" gester (gester för min, sitta, kom), att visa handlingar eller föremål med pantomim, eller genom att använda greppbara symboler (bilder eller föremål som används som symboler). Dessa konkreta symboler är relaterade till de företeelser de representerar på två sätt. För det första har de ett 1:1 förhållande till en specifik referent. För det andra, har de en tydlig perceptuell överensstämmelse med sin referent: det vill säga att de liknar sin referent med avseende på utseende, ljud, känsel eller rörelse. Barn med svåra motoriska funktionsnedsättningar kan använda sig av konkreta symboler med hjälp av en tryckkontakt eller annat tekniskt hjälpmedel eller genom att peka, röra, blickpeka etc. Nivå V förefaller inte vara en separat fas i kommunikationsutvecklingen. Istället tenderar beteenden från Nivå V att varvas med beteenden från Nivå IV och Nivå VI. Nivå V kan dock vara ett separat och kritiskt skede för barn med svåra funktionsnedsättningar, för vilka konkreta symboler kan vara de enda meningsfulla symbolerna. Den kan också fungera som en övergångsfas för barn med lindrigare funktionsnedsättningar som har svårt att tillägna sig abstrakta symboler.

NIVÅ VI: ABSTRAKTA SYMBOLER ... som ställföreträdande representationer

På denna nivå kan barnet representera företeelser (referenter) med hjälp av abstrakta symboler såsom tal, manuella tecken, punktskrift eller skrivna ord, abstrakta grafiska symboler, eller tredimensionella abstrakta symboler (en viss form eller struktur som godtyckligt har betecknats som en symbol för något). Dessa symboler har en helt godtycklig relation till sina referenter – det vill säga de liknar inte referenterna perceptuellt. I det här skedet använder sig barnet av en abstrakt symbol i taget, snarare än att kombinera flera symboler. Barn med svåra motoriska funktionsnedsättningar kan använda sig av symboler med hjälp av en tryckkontakt eller annat teknologiskt hjälpmedel eller genom att peka, röra, blickpeka på etc.

NIVÅ VII: SPRÅK ... kombinationer av symboler

På denna nivå kombinerar barn två- eller tre symboler utifrån grammatiska regler eller syntax. Betydelsen av ett yttrande kan förändras om ordningen på symbolerna ändras. Barn med svåra motoriska funktionsnedsättningar kan använda sig av symboler med hjälp av en tryckkontakt eller annat teknologiskt hjälpmedel eller genom att peka, röra, blickpeka på etc.

INSTRUKTIONER

Informationskällor

Använd dig av valfri kombination av observation, intervjuer med föräldrar eller lärare eller direkta försök att locka till kommunikation för att avgöra vilka beteenden barnet använder för att uttrycka tillstånd (på Nivå I), funktioner (på Nivå II) eller intentioner (på Nivå III-VII).

Poängsättning

Varje fråga i "Ställ de här frågorna"-kolumnen för de olika matriserna besvaras antingen av dig själv eller av en annan uppgiftslämnare. Om svaret är JA, ringar du in samtliga bokstäver bredvid de beteenden barnet använder för att uttrycka tillståndet, funktionen eller intentionen under "Svara här". Var noga med att använda svarskolumnen med samma nummer som den fråga du besvarar. Bokstäverna i "Svara Här"-kolumnen motsvarar de beteenden som anges i kolumnen "Kommunikativa Beteenden". Bocka av de beteenden som barnet producerar självständigt (d.v.s. utan assistans) och genomgående (som förekommer för det mesta då möjligheten ges). De flesta frågorna avser intentioner som kan uttryckas på flera nivåer. Eftersom de flesta barn befinner sig i två eller flera kommunikativa färdighetsnivåer samtidigt vid en viss tidpunkt, kommer du förmodligen bocka av beteenden på två eller flera nivåer som svar på varje fråga. Till exempel kan ett barn använda en mängd olika beteenden för att Efterfråga ett Nytt Föremål, exempelvis ordet för "kaka" (Nivå VI), en bild av en kaka (Nivå V), och genom att peka på en kaka och samtidigt titta på dig (Nivå IV).

Att komma igång

Börja med AVVISA och arbeta dig igenom de tre andra grundläggande motiv för att kommunicera (FÅ, SOCIALT, INFORMATION). Arbeta dig igenom varje sida från den första till den sista frågan. Om barnet har mycket lite eller inga beteenden som tycks vara avsiktligt kommunikativa; börja med den första frågan på varje sida och arbeta dig genom efterföljande frågor tills du är säker på att du är bortom barnets kapacitet innan du går vidare. Om barnet använder någon form av symboler (tal, manuella tecken, bildsymboler etc.), eller om barnet har en ganska omfattande repertoar av avsiktligt kommunikativa gester, så kan frågor på Nivå I, II och kanske till och med III vara på för tidig nivå för barnet; det vill säga att barnet redan kan ha passerat dessa nivåer av kommunikation. Om så är fallet kan du dra ett streck genom svarskolumnerna för dessa frågor för att indikera att de har inordnats under (eller ersatts av) högre kunskapsnivåer.

Sätt att AVVISA saker du inte vill...			
Ställ de här frågorna	Svara här	Kommunikativa beteenden	Nivå
<p>1. <i>Uttrycker obehag</i> Kan du avgöra när ditt barn¹ upplever obehag (har ont, är blöt, hungrig eller skrämnd)? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn som får dig att uppfatta att hon² upplever obehag?</p>	<p>1 a b c d e f</p>	<p>a) Ändrar kroppshållning (stelnar, vrider sig, vänder sig bort)³ b) Gör arm- eller benrörelser (sparkar med benen, slår med armarna) c) Gör huvudrörelser (vänder bort huvudet) d) Gör ansiktsuttryck (grimaserar) e) Ljudar (gråter, stönar, skriker) f) Visar annat beteende _____</p>	<p><i>I. För-avsiktliga beteenden</i> För-avsiktliga eller reflexiva beteenden som visar på tillstånd hos individen. Tillståndet (t.ex. hungrig, blöt) tolkas av vårdaren.</p>
<p>2. <i>Protesterar</i> Kan du avgöra om ditt barn inte vill ha en särskild sak, såsom viss mat eller en leksak, eller inte vill fortsätta med en lek som ni leker, exempelvis att bli kittlad? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn som får dig att uppfatta att hon inte vill?</p>	<p>2 a b c d e f g</p>	<p>a) Ändrar huvudrörelser (vänder sig bort eller lutar huvudet bakåt) b) Gör armrörelser (fäktar med armarna, knuffar bort eller kastar iväg) c) Gör benrörelser (stampar, sparkar) d) Gör ansiktsuttryck (rynkad panna, grimaserar) e) Ljudar (gnäller, gnyr, skriker) f) Rör sig bort från person eller föremål g) Visar annat beteende _____</p>	<p><i>II. Avsiktliga beteenden</i> Beteenden är avsiktliga, men inte avsiktligt kommunikativa. Beteenden som påverkar vårdaren eftersom han/hon läser in avsikt i dem.</p>
<p>3. <i>Vägrar eller avvisar</i> Visar ditt barn avsiktligt att hon inte</p>	<p>3 a b c</p>	<p>a) Gör helkroppsrörelser (vrider sig, vänder sig bort) b) Vänder huvudet bort eller åt sidan c) Gör arm- eller handrörelser</p>	<p><i>III. Ej vedertagna uttryck för kommunikation</i></p>

¹ Kommunikationsmatrisen går även att använda med vuxna som befinner sig på ett tidigt stadiet av kommunikationsutveckling.

² Hon används genomgående för att texten ska bli lättare att läsa.

³ Beskrivningarna inom parentes ska ses som exempel.

vill ha en särskild sak eller aktivitet? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur gör ditt barn för att avvisa eller vägra något?	d e f g h	d) Gör benrörelser (sparkar, stampar) e) Ljudar (skriker, gnäller) f) Gör ansiktsuttryck (rynkar pannan, grimaserar) g) Stöter bort person eller föremål h) Använder annan ej vedertagen gest _____	Ej vedertagna gester som används för att påverka vårdarens beteende.
	a b c d	a) Ger det hon inte vill ha till dig b) Skakar på huvudet för "nej" c) Använder ljud med specifika betoningmönster ("äh-hä") d) Använder annan vedertagen gest _____	<i>IV. Vedertagen kommunikation</i> Vedertagna gester används för att påverka vårdarens beteende. Barnet visar på delad uppmärksamhet.
	a b c	a) Avvisar fotografi eller teckning av det hon inte vill ha b) Avvisar föremål som representerar det hon inte vill ha c) Avvisar annan konkret symbol _____	<i>V. Konkreta symboler</i> Viss användning av konkreta symboler för att representera saker. 1:1 överensstämmelse mellan symbol och föremål.
	a b c d e f g	a) Använder tal ("nej", "färdig") b) Använder teckenkommunikation ("nej", "sluta") c) Använder skrift ("nej", "färdig") d) Använder punktskrift ("nej", "sluta") e) Använder abstrakt 3-dimensionell symbol (för "nej", "sluta") f) Använder abstrakt 2-dimensionell symbol (för "nej", "sluta") g) Använder annan abstrakt symbol _____	<i>VI. Abstrakta symboler</i> Viss användning av abstrakta symboler för att representera saker. Symboler används en åt gången.
	a b	a) Använder två symboler ("sluta nu", "vill inte") b) Använder tre symboler ("inte gå ut") Typ av symboler _____	<i>VII. Språk</i> Regelbaserad användning av symbolsystem. Strukturerade kombinationer av 2 eller 3 symboler som följer syntax.

Sätt att FÅ saker du vill...						
Ställ de här frågorna	Svara här		Kommunikativa beteenden		Nivå	
<p>1. Uttrycker tillfredsställelse Kan du avgöra när ditt barn är nöjt, tillfreds eller upprymt? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn som får dig att uppfatta att hon är tillfreds?</p>	1				<p><i>I. För-avsiktliga beteenden</i> För-avsiktliga eller reflexiva beteenden som visar på tillstånd hos individen. Tillståndet (t.ex. hunger) tolkas av vårdaren.</p>	
	a	a) Ändrar kroppshållning (stelnar, slappnar av)				
<p>2. Fortsätter en aktivitet Kan du avgöra om ditt barn skulle vilja fortsätta med en handling eller aktivitet som ni precis avslutat (såsom att studsa, busa, sjunga ramsa, leka med en ljudleksak)? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn som får dig att uppfatta att hon vill fortsätta en aktivitet?</p> <p>3. Får mer av något Kan du avgöra om ditt barn vill ha mer av något (såsom mat eller en leksak)? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn som får dig att uppfatta att hon vill ha mer av något?</p>	2	3			<p><i>II. Avsiktliga beteenden</i> Beteenden är avsiktliga, men inte avsiktligt kommunikativa. Beteenden som påverkar vårdaren eftersom han/hon läser in avsikt i dem.</p>	
	a	a	a) Tar sig fram till det önskade föremålet			
	b	b	b) Gör huvudrörelser (rör huvudet framåt, gungar med huvudet)			
	c	c	c) Gör armrörelser (fåktar med armarna)			
	d	d	d) Gör benrörelser (sparkar)			
	e	e	e) Gör ansiktsuttryck (ler)			
	f	f	f) Ljudar (gurglar, tjuter, gnäller)			
	g	g	g) Tittar på det önskade föremålet eller personen			
	h	h	h) Tar det önskade föremålet			
	i	i	i) Visar annat beteende _____			
<p>4. Begär mer av en aktivitet</p>	4	5	6	7	8	<p><i>III. Ej vedertagna uttryck för kommunikation</i></p>
	a	a	a	a	a	

<p>Visar ditt barn avsiktligt att hon vill fortsätta en aktivitet (såsom att leka tittut eller att få en ljudleksak att fortsätta spela) som ni precis har avslutat? ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>I så fall, vad gör ditt barn för att visa dig att hon vill fortsätta en aktivitet?</p> <p>5. Begär en ny aktivitet Visar ditt barn avsiktligt att hon vill starta en ny aktivitet (något ni inte precis gjort)? ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>I så fall, vad gör ditt barn för att begära en ny aktivitet?</p>	b c d e f g h i j k l	b c d e f g h i j k l	b c d e f g h i j k l	b c d e f g h i j k l	b c d e f g h i j k l	<p>b) Rör huvudet mot det önskade föremålet c) Gör arm-/handrörelser d) Gör benrörelser e) Ljudar (jollrar, gnäller, skrattar) f) Gör ansiktsuttryck (ler) g) Tittar på dig eller det önskade föremålet h) För din hand eller drar dig mot det önskade föremålet i) Rör vid det önskade föremålet eller personen (utan att ta upp det) j) Sträcker sig mot eller klappar på föremålet eller personen k) Tar din hand l) Använder annan ej vedertagen gest</p> <hr/>	<p>Ej vedertagna gester som används för att påverka vårdarens beteende.</p>
<p>6. Begär mer av föremål Visar ditt barn avsiktligt att hon vill ha mer av något (såsom en leksak eller mat), då hon redan fått lite av det? ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>I så fall, vad gör ditt barn för att begära mer av något?</p> <p>7. Väljer Väljer ditt barn avsiktligt mellan två eller flera föremål? (Se till att ditt barn uppfattar alla alternativ och inte bara väljer det hon först lägger märke till) ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>I så fall, hur väljer hon?</p>	a b c d e f g h i j	a b c d e f g h i j	a b c d e f g h i j	a b c d e f g h i j	a b c d e f g h i j	<p>a) Tittar växelvis mellan dig och det önskade föremålet b) Ger eller visar dig något c) Vinkar dig till sig d) Sträcker ut öppen handflata e) Sträcker upp händerna (för "upp") f) Pekar på det önskade föremålet g) Nickar med huvudet h) Sträcker upp eller vinkar med en hand (för uppmärksamhet) i) Använder ljud med specifika betoningmönster j) Använder annan vedertagen gest</p> <hr/>	<p>IV. Vedertagen kommunikation Vedertagna gester används för att påverka vårdarens beteende. Barnet visar på delad uppmärksamhet.</p>
						9	

<p>8. <i>Begär ett nytt föremål</i> Kan ditt barn avsiktligt visa att hon vill ha ett nytt föremål (såsom mat eller en leksak) som hon ser, hör eller når men som du inte har erbjudit? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur gör ditt barn för att begära något som finns i närheten?</p>	a b c d e	a b c d e	a b c d e	a b c d e	a b c d e	a b c d e	<p>a) Pekar på foto eller teckning av det/den önskade föremålet/personen/aktiviteten b) Pekar på föremål som representerar det/den önskade föremålet/personen/aktiviteten c) Gör pantomim av aktiviteten eller föremålet d) Härmar ljud som har att göra med det önskade föremålet/den önskade aktiviteten c) Använder annan konkret symbol _____</p>	<p><i>V. Konkreta symboler</i> Viss användning av konkreta symboler för att representera saker. 1:1 överensstämmelse mellan symbol och föremål.</p>
<p>9. <i>Begär något som inte är närvarande</i> Kan ditt barn avsiktligt efterfråga något (leksaker, mat, personer) som inte är närvarande (som inte syns, hörs, känns, som är i ett annat rum etc.)? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur gör ditt barn för att begära något som inte är närvarande?</p>	a b c d e f g	a b c d e f g	a b c d e f g	a b c d e f g	a b c d e f g	a b c d e f g	<p>a) Använder tal ("mer", "boll") b) Använder teckenkommunikation ("mer", "boll") c) Använder skrift ("mer", "boll") d) Använder punktskrift ("mer", "boll") e) Använder abstrakt 3-dimensionell symbol ("mer", "boll") f) Använder abstrakt 2-dimensionell symbol ("mer", "boll") g) Använder annan abstrakt symbol _____</p>	<p><i>VI. Abstrakta symboler</i> Viss användning av abstrakta symboler för att representera saker. Symboler används en åt gången.</p>
	a b	a b	a b	a b	a b	a b	<p>a) Två symboler ("mer juice", "ha boll") b) Tre symboler ("en gång till". "ge mig boll") Typ av symboler _____</p>	<p><i>VII. Språk</i> Regelbaserad användning av symbolsystem. Strukturerade kombinationer av 2 eller 3 symboler som följer syntax.</p>

Sätt att engagera sig i SOCIALT samspel...				
Ställ de här frågorna	Svara här		Kommunikativa beteenden	Nivå
<p>1. Visar intresse för andra personer Kan du avgöra om ditt barn är intresserad av andra personer? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn som får dig att uppfatta att hon är intresserad av andra personer?</p>	<p>1</p> <p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p>	<p>a) Ändrar kroppshållning (stelnar, slappnar av)</p> <p>b) Gör arm- och benrörelser (sparkar med benen, fäktar med armarna)</p> <p>c) Gör ansiktsuttryck (ler)</p> <p>d) Ljudar (jollrar, gnäller)</p> <p>e) Använder annat beteende _____</p>		<p><i>I. För-avsiktliga beteenden</i> För-avsiktliga eller reflexiva beteenden som visar på tillstånd hos individen. Tillståndet (t.ex. hunger) tolkas av vårdaren.</p>
<p>2. Fångar din uppmärksamhet Gör ditt barn något särskilt som fångar din uppmärksamhet, även om hon inte med avsikt påkallar din uppmärksamhet? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn som fångar din uppmärksamhet?</p>	<p>2</p> <p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p> <p>h</p>	<p>a) Går fram till någon</p> <p>b) Gör huvudrörelser (rör huvudet framåt, gungar med huvudet)</p> <p>c) Gör armrörelser (fäktar med armarna)</p> <p>d) Gör benrörelser (sparkar)</p> <p>e) Gör ansiktsuttryck (ler)</p> <p>f) Ljudar (gurglar, tjuter, gnäller)</p> <p>g) Tittar på någon</p> <p>h) Använder annat beteende _____</p>		<p><i>II. Avsiktliga beteenden</i> Beteenden är avsiktliga, men inte avsiktligt kommunikativa. Beteenden som påverkar vårdaren eftersom han/hon läser in avsikt i dem.</p>
<p>3. Påkallar uppmärksamhet Kan ditt barn avsiktligt påkalla din uppmärksamhet? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, vad gör ditt barn för att påkalla din uppmärksamhet?</p> <p>4. Visar tillgivenhet Kan ditt barn avsiktligt visa tillgivenhet till dig eller någon annan? ☐ Nej ☐ Ja</p>	<p>3</p> <p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p>	<p>4</p> <p>a) Gör arm-/handrörelser</p> <p>b) Ljudar (jollrar, gnäll, skratt)</p> <p>c) Gör ansiktsuttryck (ler)</p> <p>d) Rör vid någon</p> <p>e) Tittar på någon</p> <p>f) Aktiverar mekaniskt hjälpmedel (tryckkontakt)</p> <p>g) Använder annan ej vedertagen gest _____</p>		<p><i>III. Ej vedertagna uttryck för kommunikation</i> Ej vedertagna gester som används för att påverka vårdarens beteende.</p>

I så fall, vad gör ditt barn för att visa tillgivenhet?								
			5	6	7	8		
<p>5. Hälsar Kan ditt barn avsiktligt hälsa när någon kommer eller går? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur gör ditt barn för att hälsa på dig eller andra?</p> <p>6. Erbjuder, delar med sig Kan ditt barn avsiktligt erbjuda eller dela med sig av föremål till dig, utan att förvänta sig något tillbaka? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur gör ditt barn för att erbjuda eller dela med sig?</p> <p>7. Riktat någon annans Uppmärksamhet Kan ditt barn avsiktligt rikta din uppmärksamhet till något hon är intresserad av (som att säga "titta där")? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur gör ditt barn för att rikta din uppmärksamhet mot något?</p> <p>8. Artighetsfraser Kan ditt barn använda sig av artighetsfraser i socialt samspel, såsom att fråga om lov innan hon</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p> <p>h</p> <p>i</p> <p>j</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p> <p>h</p> <p>i</p> <p>j</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p> <p>h</p> <p>i</p> <p>j</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p> <p>h</p> <p>i</p> <p>j</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p> <p>h</p> <p>i</p> <p>j</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p> <p>h</p> <p>i</p> <p>j</p>	<p>a) Tittar växelvis mellan dig och föremål, person eller plats b) Ger eller visar dig något c) Vinkar på person att komma d) Vinkar "hej" eller "hej då" e) Nickar eller skakar på huvudet f) Kramar, pussar eller klappar på någon g) Sträcker upp handen h) Använder ljud med specifikt betoningsmönster (frågande ljud för "får jag?", "vill det?") i) Pekar på något eller någon j) Använder annan vedertagen gest</p>	<p>IV. Vedertagen kommunikation Vedertagna gester används för att påverka vårdarens beteende. Barnet visar på delad uppmärksamhet.</p>
	<p>a</p> <p>b</p>	<p>a</p> <p>b</p>	<p>a</p> <p>b</p>	<p>a</p> <p>b</p>	<p>a</p> <p>b</p>	<p>a</p> <p>b</p>	<p>a) Använder fotografi/teckning av socialt fenomen (foto där någon vinkar) b) Använder annan konkret symbol (för socialt fenomen)</p>	<p>V. Konkreta symboler Viss användning av konkreta symboler för att representera specifika saker. 1:1 överensstämmelse mellan symbol och föremål.</p>
	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p>	<p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p>	<p>a) Använder tal ("snälla", "titta", "hej", "din") b) Använder teckenkommunikation ("snälla", "titta", "hej", "din")</p>	<p>VI. Abstrakta symboler Viss användning av abstrakta symboler för att representera saker i</p>

<p>gör något genom att använda "snälla", "tack" eller "ursäkta"?</p> <p>☐ Nej ☐ Ja</p> <p>I så fall, vilka artighetsfraser använder sig ditt barn?</p>	e	e	e	e	e	e	c) Använder skrift ("snälla", "titta", "hej", "din")	<p>omgivningen. Symboler används en åt gången.</p>
	f	f	f	f	f	f	d) Använder punktskrift ("snälla", "titta", "hej", "din")	
	g	g	g	g	g	g	e) Använder abstrakta 3-dimensionella symboler ("snälla", "titta", "hej", "din")	
							f) Använder abstrakta 2-dimensionella symboler ("snälla", "titta", "hej", "din")	
							g) Använder annan abstrakt symbol	
	a	a	a	a	a	a	a) Använder två symboler ("älskar dig", "ut snälla", "där borta", "hej mamma")	<p><i>VII. Språk</i> Regelbaserad användning av symbolsystem. Strukturerade kombinationer av 2 eller 3 symboler som följer syntax.</p>
	b	b	b	b	b	b	b) Använder tre symboler ("det till dig", "jag älskar dig", "vi ses sen")	
							Typ av symbol	

Sätt att ge och efterfråga INFORMATION...			
Ställ de här frågorna	Svara här		Kommunikativa beteenden
			<p><i>I. För-avsiktliga beteenden</i> För-avsiktliga eller reflexiva beteenden som visar på tillstånd hos individen. Tillståndet (t.ex. hungrig, blöt) tolkas av vårdaren.</p> <p><i>II. Avsiktliga beteenden</i> Beteenden är avsiktliga, men inte avsiktligt kommunikativa. Beteenden som påverkar vårdaren eftersom han/hon läser in avsikt i dem.</p> <p><i>III. Ej vedertagna uttryck för kommunikation</i> Ej vedertagna gester som används för att påverka vårdarens beteende.</p>
<p>1. Svarar på Ja/Nej-Frågor Visar ditt barn avsiktligt "ja", "nej" eller "jag vet inte" som svar på en fråga? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur svarar ditt barn på "ja"- och "nej"-frågor?</p> <p>2. Frågor</p>	<p>1</p> <p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p>	<p>2</p> <p>a</p> <p>b</p> <p>c</p> <p>d</p> <p>e</p> <p>f</p> <p>g</p>	<p>a) Tittar växelvis mellan dig och föremål eller plats b) Nickar för "ja" c) Skakar på huvudet för "nej" d) Rycker på axlarna e) Gör ansiktsuttryck (ler, sträcker ut tungan) f) Använder ljud med specifika betoningmönster (frågeljud, "nä-hä") g) Använder annat beteende _____</p> <p><i>IV. Vedertagen kommunikation</i> Vedertagna gester används för att påverka vårdarens beteende. Barnet visar på delad uppmärksamhet.</p>

<p>Frågar ditt barn dig saker (inte nödvändigtvis med ord) och förväntar sig helt uppenbart ett svar? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur ställer ditt barn frågor?</p>						
<p>3. Benämner föremål/personer Namnge eller benämner föremål, personer eller aktiviteter, antingen spontant eller som svar på en fråga från dig (såsom "vad är det?")? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur benämner ditt barn saker?</p>	<p>a b c d e</p>	<p>a b c d e</p>	<p>3 a b c d e</p>	<p>4 a b c d e</p>	<p>a) Pekar på fotografi/teckning av föremål/person/plats/aktivitet/egenskap/ja-nej b) Pekar på föremål som representerar föremål/person/plats/aktivitet/ja-nej c) Visar med pantomim handlingen, föremålet eller egenskapen d) Härmar ljud som föremålet gör e) Använder annan konkret symbol _____</p>	<p><i>V. Konkreta symboler</i> Viss användning av konkreta symboler för att representera saker. 1:1 överensstämmelse mellan symbol och föremål.</p>
<p>4. Kommenterar Ger ditt barn dig spontant (utan att bli tillfrågad) information om något i form av kommentarer ("den är fin", "varm", etc.)? ☐ Nej ☐ Ja I så fall, hur gör ditt barn för att kommentera något?</p>	<p>a b c d e f g</p>	<p>a b c d e f g</p>	<p>a b c d e f g</p>	<p>a b c d e f g</p>	<p>a) Använder tal ("ja", "nej", "varför?", namn på föremål, egenskap) b) Använder teckenkommunikation ("ja", "nej", "varför?", namn på föremål, egenskap) c) Använder skrift ("ja", "nej", "varför?", namn på föremål, egenskap) d) Använder punktskrift ("ja", "nej", "varför?", namn på föremål, egenskap) e) Använder abstrakta 3-dimensionella symboler ("ja", "nej", "varför?", namn på föremål, egenskap) f) Använder abstrakta 2-dimensionella symboler ("ja", "nej", "varför?", namn på föremål, egenskap) g) Använder annan abstrakt symbol _____</p>	<p><i>VI. Abstrakta symboler</i> Viss användning av abstrakta symboler för att representera saker. Symboler används en åt gången.</p>
	<p>a</p>	<p>a</p>	<p>a</p>	<p>a</p>	<p>a) Använder två symboler ("nej tack", "den bilen", "varför gå?")</p>	<p><i>VII. Språk</i></p>

	b	b	b	b	<p>b) Använder tre symboler ("varför gå hem?", "den för kall", "jag vet inte")</p> <p>Typ av symbol</p> <hr/>	<p>Regelbaserad användning av symbolsystem. Strukturerade kombinationer av 2 eller 3 symboler som följer syntax.</p>
--	---	---	---	---	---	--

ATT FYLLA I PROFILEN

Profilen är utformad för att sammanfatta informationen i Matrisen som du har angivit på sidorna 6-16. Den ger en snabb överblick över hur barnet utvecklas i sina kommunikativa färdigheter. Använd en markeringspenna för att skugga de celler i profilen som visar barnets färdigheter. Barnet bedöms ha uppnått kompetens då barnet använder minst ett beteende (självständigt och genomgående) på en given Nivå för att uttrycka ett givet uttryck (tillstånd, funktion eller uppsåt). Du kan använda olika färger för att ange om du anser att uttryckssättet är "på väg" eller bemästrat. Du behöver inte markera celler för Nivå I och II om du anser att dessa är helt införlivade i (eller har ersatts av) högre kompetens som barnet förvärvat. Om du administrerar Kommunikationsmatrisen en andra gång kan du använda en annan färg för att markera nyförvärvade förmågor så ser du utvecklingen från den första administrationen.

Att tolka Profilen

Profilen omfattar de första två åren av kommunikativ utveckling hos barn utan funktionsnedsättning. Granskning av de skuggade områdena i Profilen ger dig en uppfattning om hur ditt barn utvecklas jämfört med barn utan funktionsnedsättning. I synnerhet visar det dig var barnets kommunikativa repertoar kan behöva utökas och var det kan finnas luckor i barnets förmåga att uttrycka funktionella meddelanden.

Att använda kommunikationsmatrisen för att planera intervention

Den här ganska detaljerade analysen av kommunikationsutveckling är avsedd att ligga som grund för kommunikationsinsatser för barn med försenad utveckling. Resultaten från Kommunikationsmatrisen kan hjälpa lärare att sätta upp omedelbara kommunikationsmål, men också att göra upp en långsiktig planering. För varje barn bör du sätta upp ett övergripande mål (vilken kommunikativ färdighetsnivå som ska uppnås), liksom mer specifika interventionsmål (vilka kommunikativa beteenden och funktioner - eller avsikter - att fokusera på). Rent generellt bör ett barn uppmuntras att utföra beteenden på hans/hennes nuvarande kommunikativa färdighetsnivå och samtidigt lotsas mot nästa färdighetsnivå. I tabellen till höger redovisas övergripande interventionsmål för barn som uppvisar en viss färdighetsnivå. Det första beslutet är att avgöra om fokus i första hand ska vara att öka barnets färdigheter på nuvarande nivå (om barnet har en mycket liten repertoar på nuvarande nivå) eller att börja rikta in sig på nästa nivå. Nästa beslut att fatta är vilka specifika kommunikativa beteenden som ska vara målet. Ska du befästa befintliga eller sträva efter nya beteenden? Ett sådant beslut måste ta hänsyn till barnets grov- och finmotoriska förmågor, talförmåga samt eventuella sensoriska begränsningar som kan göra det svårt eller omöjligt för barnet att producera vissa beteenden.

Dessutom måste du överväga kognitiva begränsningar som kan förhindra ett barn från att förstå vissa typer av symboler. Slutligen måste du bestämma exakt vilka meddelanden (tillstånd, funktioner eller avsikter) att fokusera på. Undersök Profilen för att avgöra var det finns brister i barnets uttrycksförmåga och överväga att fokusera på nya meddelanden som barnet verkligen behöver kunna uttrycka.

Sju nivåer av kommunikativ kompetens och generiska interventionsmål

Nivå	Framträdande beteende	Interventionsmål
I. För-avsiktligt beteende	För-avsiktliga eller reflexiva beteenden som visar på tillstånd hos individen. Tillståndet (t.ex. hungrig, blöt) tolkas av vårdaren.	<i>Etablera meningsfulla beteenden genom en lyhörd omgivning.</i>
II. Avsiktligt beteende	Beteenden är avsiktliga, men inte avsiktligt kommunikativa. Beteenden påverkar vårdaren eftersom vårdaren läser in avsikt i dem.	<i>Ge respons på potentiella kommunikativa beteenden så att barnet blir uppmärksammat på sina kommunikativa syften.</i>
III. Ej vedertagen kommunikation	Ej vedertagna gester används för att påverka vårdarens beteende.	<i>Forma ej vedertagna gester till vedertagna och/eller fokusera på symbolanvändning.</i>
IV. Vedertagen kommunikation	Vedertagna gester används för att påverka	<i>Öva på 1:1 överensstämmelse</i>

	vårdnadsgivares beteende. Barnet visar på delad uppmärksamhet.	<i>mellan symboler (konkreta eller abstrakta) och referenter.</i>
V. Konkreta symboler	Viss användning av konkreta symboler för att representera specifika saker. 1:1 överensstämmelse mellan symbol och föremål.	<i>Öva på 1:1 överensstämmelse mellan abstrakt symbol och referent.</i>
VI. Abstrakta symboler	Viss användning av abstrakta symboler för att representera saker i omgivningen. Symboler används en åt gången.	<i>Öva på att kombinera två eller tre symboler i yttranden.</i>
VII. Språk	Regelbaserad användning av symbolsystem. Strukturerade kombinationer av 2 eller 3 symboler som följer syntax.	<i>Utöka semantiska och syntaktiska färdigheter.</i>

I Pre-Intentional Behavior Body movements Early sounds Facial expressions	A1 Expresses Discomfort I		A2 Expresses Comfort I				A3 Expresses Interest in Other People I										
	II Intentional Behavior Body movements Early sounds Facial expressions Visual behavior	B1 Protests II	B2 Continues Action II	B3 Obtains More of Something II			B4 Attracts Attention II										
III Unconventional Communication Body movements Early sounds Facial expressions Visual behavior Simple gestures		C1 Refuses, Rejects III	C2 Requests More Action III	C3 Requests New Action III	C4 Requests More Object III	C5 Makes Choices III	C6 Requests New Object III	C8 Requests Attention III	C9 Shows Affection III								
	IV Conventional Communication Conventional gestures Specific vocalizations Looks back & forth	Refuses, Rejects IV	Requests More Action IV	Requests New Action IV	Requests More Object IV	Makes Choices IV	Requests New Object IV	Requests Attention IV	Shows Affection IV	C10 Greets People IV	C11 Offers, Shares IV	C12 Directs Your Attention IV	C13 Polite Social Forms IV	C14 Answers Yes/No Questions IV	C15 Asks Questions IV		
V Concrete Symbols Object symbols Picture symbols Pantomime gestures Mimic sounds		Refuses, Rejects V	Requests More Action V	Requests New Action V	Requests More Object V	Makes Choices V	Requests New Object V	C7 Requests Absent Object V	Requests Attention V	Shows Affection V	Greets People V	Offers, Shares V	Directs Your Attention V	Polite Social Forms V	Answers Yes/No Questions V	Asks Questions V	C16 Names Things/People V
	VI Abstract Symbols Spoken words Manual signs Written words Braille words	Refuses, Rejects VI	Requests More Action VI	Requests New Action VI	Requests More Object VI	Makes Choices VI	Requests New Object VI	Requests Absent Object VI	Requests Attention VI	Shows Affection VI	Greets People VI	Offers, Shares VI	Directs Your Attention VI	Polite Social Forms VI	Answers Yes/No Questions VI	Asks Questions VI	Names Things/People VI
VII Language Combinations of 2 or more symbols		Refuses, Rejects VII	Requests More Action VII	Requests New Action VII	Requests More Object VII	Makes Choices VII	Requests New Object VII	Requests Absent Object VII	Requests Attention VII	Shows Affection VII	Greets People VII	Offers, Shares VII	Directs Your Attention VII	Polite Social Forms VII	Answers Yes/No Questions VII	Asks Questions VII	Names Things/People VII
	REFUSE		OBTAIN				SOCIAL				INFORMATION						

Type of Symbol
 For Levels V, VI or VII, specify types of symbols used (e.g., picture symbols, object symbols, manual signs, speech)

KEY: = **Emerging**
 = **Mastered**

COMMUNICATION MATRIX PROFILE for Parents

The Communication Matrix

... for professionals

is an assessment of communication skills designed for individuals operating at the earliest stages of communication development. It accommodates all forms of expression and is helpful for individuals without conventional means of communication. A parent-friendly version of this instrument is also available in print and online at

www.designtolearn.com

Visit our web site for additional practical information and materials.

Oregon Institute on Disability & Development

Design to Learn Projects

Toll free 1-888-909-4030

Visit our web site

www.designtolearn.com

for additional practical information and materials.